

ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА НЕДЕЛИНО ЗА 2024 ГОДИНА

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма за развитие на читалищната дейност в община Неделино за 2024 година е разработена в изпълнение на чл.26а, ал.2 от Закона за народните читалища, чл.18, ал.1 и ал.2, т. 9 от Закона за закрила и развитие на културата и въз основа на внесените предложения от председателите на народните читалища за дейността им през 2024г.

Съгласно чл. 2 от ЗНЧ, народните читалища са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. Те са юридически лица с нестопанска цел. Тяхната роля като ключов фактор за развитието на културата, а и за активизиране на гражданското общество е огромна. Основна задача е да откликват на нуждите на местното население, да участват активно в обществения живот и да бъдат притегателни културно-образователни и информационни центрове. Те осъществяват дейността си основно за запазване на обичаите и традициите на българския народ и за утвърждаване на националното ни самосъзнание. Организируют и участват в инициативи като: тържества, събори, фестивали и други на местно, регионално или национално ниво.

Изготвянето на годишната програма за развитие на читалищната дейност цели обединяване на усилията за по-нататъшно развитие и утвърждаване на читалищата като важни средища, съхраняващи културната идентичност на общината и региона. Програмата ще подпомогне годишното планиране и финансиране на читалищните дейности и ще допринесе за по-голяма прозрачност на изпълняваните задачи.

Дейността на читалищата е обезпечена със субсидия от държавния и общинския бюджет, собствени средства – членски внос, наеми от движимо и недвижимо имущество и др. Средствата за читалищата се регулират и разпределят между тях от комисия, определена със заповед на кмета на общината и по механизъм, регламентиран от Министерството на културата, като те се предоставят на читалищата за самостоятелно управление, съгласно чл.23, ал.1 от ЗНЧ.

На територията на община Неделино работят и развиват дейност следните читалища:

- Народно читалище „Светлина – 1938“ гр. Неделино;
- Народно читалище „Напредък – 1962“ с. Средец;
- Народно читалище „Зора – 2006“ с. Изгрев;
- Народно читалище „Наука – 2019“ с. Гърнати;

Всички те са съдебно регистрирани съобразно Закона на народните читалища, а също така са вписани и в регистъра на народните читалища към Министерство на културата.

II. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Читалищата са част от културната инфраструктура на община Неделино. Те изпълняват пряко своите отговорности по провеждане на културната политика на общината и за превръщането и в притегателно място за живеене.

ЦЕЛИ:

Основната цел е утвърждаване на читалищата в общината като необходими културно-просветни средища с активни културни, информационни, социални и граждански функции.

Съгласно чл. 3 от ЗНЧ, целите на народните читалища са да задоволяват потребностите на гражданите, свързани със:

1. Развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място, където осъществяват дейността си;
2. Опазване на културно-историческото наследство и традициите на региона и националната ни идентичност;
3. Разширяване ролята и дейностите на читалищата в малките населени места, в отговор на новите потребности на населението;
4. Повишаване ролята на читалището, като реален партньор на училището за обединяване и координиране на усилията по образоваността на учениците;
5. Осигуряване на достъп до информация;

За постигане на целите на читалищата по места извършват разнообразна дейност, съобразена с потребностите и възможностите на местната общност:

- Уреждане и поддържане на библиотеки, читални, фото-фоно и видеотеки, както и създаване и поддържане на електронни информационни мрежи;
- Развитие и подпомагане на любителското художествено творчество;
- Организиране на школи, курсове, клубове, празненства, концерти, ритуали, чествания и други дейности, насочени към всички възрастови групи;
- Събиране и разпространяване на знания за родния край;
- Създаване и съхраняване на етнографски и музейни сбирки;
- Предоставяне на компютърни и интернет услуги;
- Популяризиране и представяне на нематериалното културно наследство;

ПРИОРИТЕТИ:

1. Стимулиране на читалищните дейности за съхранението и популяризирането на местното нематериално културно наследство;

2. Формиране на читалището като място за общуване и контакти, успешни социални практики и дарителски акции, повишаване на ролята им за социална и културна интеграция на различните социални общности в различните форми и събития;

3. Развиване на ползотворно сътрудничество между читалищата на територията на общината, региона и страната, както и поддържане на активно партньорство с публичните институции и бизнеса за взаимна полза;

4. Организиране на нови форми на художествената дейност, в т.ч. тържества, събирания, изложби и др. прояви и събития, като иновативен подход за развитие на читалищата;

5. Търсене на нови модели и механизми за подпомагане и укрепване на читалищната дейност и придобиване на нови знания и опит на читалищните дейци;

6. Поддържане и обогатяване на предоставената за безвъзмездно ползване материална база, както и използване на възможностите на национални и оперативни програми за привличане на допълнителен финансов ресурс за реконструкция и модернизация на сградите.

III. СГРАДЕН ФОНД И МАТЕРИАЛНА БАЗА

С решение на Общински съвет – Неделино безвъзмездно е отстъпено правото на ползване върху сградите на Народно читалище „Светлина – 1938“ гр. Неделино, както и на Народно читалище „Напредък – 1962“ с. Средец, което се помещава в сградата на кметството. Народно читалище „Зора – 2006“ с. Изгрев и Народно читалище „Наука –

2019“ с. Гърнати се помещават съответно в бившето училище и бившата детска градина в населеното място.

С приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2024г. на община Неделино са одобрени 409 600 за реконструкция и ремонт на сграда с културно предназначение – Читалище „Светлина – 1938“ гр. Неделино - II етап, което предстои да бъде изпълнено.

Читалищните настоятелства се задължават да спазват всички изисквания на наредбите на Общински съвет – Неделино, а в случаите на отдаване под наем на части от предоставения им имот, следва да се спазва и Наредба № 2 за реда за придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество, като получените приходи бъдат използвани за осъществяване на читалищна дейност.

IV. ФИНАНСИРАНЕ

Обезпечаване на дейностите в читалищата на територията на общината през 2024 година ще се осъществява чрез финансиране от:

- Държавна субсидия – за стандарта за една субсидирана бройка са разчетени средства за подпомагане на дейността на читалищата, ремонт, поддръжка, компютърно оборудване, художественотворческа дейност, както и за заплати, други възнаграждения и плащания на персонала, осигурителни вноски;
- Общинско финансиране – участия в общински, регионални, национални и международни фестивали и за годишнини на читалищата;
- Кандидатстване по проекти към Министерство на културата, европейски и национални програми;
- Други източници – наеми на помещения, други наеми, членски внос, спонсорство и дарения;

Съгласно Решение № 847 от 28 ноември 2023 година за изменение и допълнение на Решение №346 на Министерския съвет от 2023г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2024 година, държавният стандарт за субсидирана численост в читалищата е 16 744лв. Субсидираната численост за община Неделино е 16 субсидирани бройки, разпределени, както следва:

№	Читалище	Щатна бройка
1.	НЧ „Светлина – 1938“ гр. Неделино	11
2.	НЧ „Напредък – 1962“ с. Средец	3,5
3.	НЧ „Зора – 2006“ с. Изгрев	1
4.	НЧ „Наука – 2019“ с. Гърнати	0,5
	Общо за 2024	16
г.		

V. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ

1. Библиотечна дейност

Една от основните дейности на читалищата е библиотечната дейност. В библиотеките се събират, обработват, организират и съхраняват библиотечни и други информационни носители, чрез които се предоставят общодостъпни услуги за населението.

Законът задължава читалищата да извършват безплатно информационно обслужване на гражданите, изграждане на компютърни зали и центрове. Читалищните библиотеки осигуряват възможност на жителите по места на безплатен достъп до библиотечния фонд чрез средства по проекти, дарения и собствени приходи.

Основните библиотечни дейности за 2024 година са насочени към:

- Утвърждаване на библиотеките като обществени, информационни и културни центрове;
- Попълване и обогатяване на библиотечните фондове с нови и интересни заглавия от различни области на знанието;
- Инициативи за повишаване на читателския интерес и популяризиране на книгата, чрез представяне на нови такива, литературни четения, изложбени кътове с книги и др.

2. Развитие на любителското художествено творчество

В изграждането на художествената продукция и нейното осъществяване участват много любители на различните видове изкуства – деца, младежи, възрастни, които според своите предпочитания осмислят свободното си време и същевременно създават културен продукт, който се представя в различни общински, регионални, национални и международни събития. Художествените изяви на сцената са важна част при формирането на културното пространство в обществото.

Важно място в културния живот заемат утвърдените културни традиции и провокираните от тях културни продукти и идеи. За привличане на все повече млади хора към читалищната дейност се търсят нови формати на работа, разнообразяване на проявите от местен характер, умело съчетаване на традиции и иновации. Ежегодните културни прояви и събития спомагат за изява на постоянно действащите групи и индивидуални изпълнители, за приемствеността между поколенията и обмяна на добри практики, тъй като те са предназначени за всяка възрастова група и се проявяват във всички сфери на изкуството. Създават се нови съвременни форми на любителското творчество, отговарящи на интересите на младото поколение.

През 2024 година към читалищата на територията на община Неделино функционират следните състави и колективи:

Народно читалище „Светлина – 1938“ гр. Неделино

- Женска битова група
- Детска фолклорна група „Радост“
- Детска фолклорна група „Песнопойчета“
- Юношеска битова група „Славей“
- Детска фолклорна група „Звънчета“
- Детски танцов състав „Пламъче“
- Детски танцов състав „Младенец“
- Детски танцов състав „Звездица“
- Детска танцова формация „Хорце“
- Неделински двуглас – в изпълнение на юноши и жени;

Народно читалище „Напредък – 1962“ с. Средец

- Женска фолклорна група
- Индивидуални изпълнители
- Танцов състав

Народно читалище „Зора – 2006“ с. Изгрев

- Индивидуални изпълнители
- Танцов състав
- Създаване на мъжка битова група

Народно читалище „Наука – 2019“ с. Гърнати

- Женска битова група
- Индивидуални изпълнители

Всички читалищни колективи участват активно в реализирането на публичните прояви на територията на общината, както и в местни, регионални, национални и международни форуми, конкурси и фестивали в страната и чужбина, в зависимост от жанровата им специфика.

3. Културно просветна дейност

Читалищата ежегодно организират изяви по различни поводи, чествания на исторически събития, годишнини на родолюбиви българи и личности, бележити дати от местен и национален характер – 3-ти март, 6-ти май, 24-ти май, 6-ти септември, 22-

ри септември, 1-ви ноември. По традиция в организацията на селищните празници основна роля имат местните читалища съвместно с кметствата.

За реализирането на инициативите се търси подкрепата на детски градини, училищни ръководства и местни организации.

Читалищата е нужно да създават условия за приемственост на традицията, да привлекат в управлението и творческите формации млади хора, които чрез социалните мрежи да общуват и популяризират читалищното дело.

Основните цели и задачи в тази насока са свързани с опазване на фолклора и традиционното народно богатство, както и целенасочена работа по възстановяване на празнично-обредния календар и местните традиции и обичаи. Във всички читалища функционират любителски състави за фолклор, чиято дейност е да събират и представят националното фолклорно богатство в различните му жанрови форми – обработен фолклор, изворен фолклор, танцов фолклор и др.

Музейна сбирка с характерни за бита и историята на общността предмети се съхранява и обогатява в читалището в общинския център.

VI. ПАРТНЬОРИ

Читалищата осъществяват своята дейност в пряко сътрудничество помежду си, със съдействието на община Неделино, на кметствата в населените места, РЕКИЦ – Смолян, Регионална библиотека – Смолян, образователни и културни институции, неправителствени организации, спортни клубове и др.

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изпълнението на Годишната програма ще даде възможност за реализиране на набелязаните цели, задачи и основни дейности. Успешното им изпълнение ще спомогне за опазването и съхраняването на културното и историческо наследство във времето на глобализация и утвърждаване на празници и събития, даващи възможност за удовлетворяване на нуждите на бъдещите поколения да се запознаят с миналото на родния край; подпомагането и развитието на любителското художествено творчество ще стимулира младите хора и талантливите дарования; уреждането и поддържането на библиотечните колекции ще подпомогне образователния процес в посока на получаване на нови знания; реализирането на разнообразни и иновативни инициативи ще допринесе за обогатяване на културния живот в общината;

Изпълнението на тази програма ще има съществен принос за постигане на интегриран подход за развитие на образованието и културата и превръщането на народните читалища не само в духовни, но и в съвременни информационни центрове като привлекателно и притегателно място за хората.

Забележка: *Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Неделино за 2024 година е отворена за допълнения и изменения. Тя визира най-общите положения, залегнали в плановете на отделните читалища.*